

Respons

Kina: Utdanningsdokumenter og kokkesertifikater

- Hvilke typer utdanningsdokumenter utgis i Kina?
- Hvilke typer kokkesertifikater utgis i Kina?
- Er kontoutskrifter lette å manipulere?

Utdanningsdokumenter

Det er to hovedtyper utdanningsdokumenter i Kina: såkalte avgangsvitnemål (på engelsk ofte kalt *certificate of graduation*) og gradsvitnemål (*certificate of degree*). En student som har oppnådd en grad (bachelor, master, ph.d.) får vanligvis begge dokumentene samtidig, normalt ved uteksaminering (graduation).

Avgangsvitnemål (*Biye zhengshu*)

Et avgangsvitnemål fra universiteter. Det utgis, i motsetning til et gradsvitnemål, også for kurs og utdanninger som ikke gir en grad (Canadas ambassade i Kina, møte november 2016). Studenter som ikke greier karakterkravet til en grad, for eksempel bachelor, men som har gjennomført studiet, får ifølge Baidu Baike¹ (u.å.a) utstedt avgangsvitnemål, men ikke gradsvitnemål.

Eksempel på avgangsvitnemål. Kilde: Baike.com u.å.

¹ Baidu Baike er et kinesisk Wikipedia-lignende internettleksikon, i betydningen at det har mye brukergenerert innhold. Det er imidlertid underlagt offisiell sensur på linje med alle andre publikasjoner i landet.

Respons Kina: Utdanningsdokumenter og kokkesertifikater

Formatet på dette vitnemålet varierer. For de institusjonene som sorterer under Utdanningsdepartementet, utgis sertifikatene av departementet, men selv disse har ulike format.

Gradsvitnemål (*Xuewei zhengshu*)

De som tar utdanninger som gir en grad (og som klarer minstekravet), får i tillegg et gradsvitnemål. Fra 1981 til 2016 ble dette vitnemålet utstedt av en gradskomiteé under regjeringen (the Degree Committee under the State Council). Det var standardisert og alle vitnemål utstedt i samme periode hadde samme format og sikkerhetsdetaljer. Den siste versjonen av dette vitnemålet ble innført 1. januar 2008 (Canadas ambassade i Kina, møte november 2016).

Nedenfor ses eksempler på de standardiserte vitnemålene. Fra venstre: Vitnemål for mastergrad utstedt henholdsvis før (eller i noen tilfeller i) 2008, og etter 1. januar 2008.

Gradsvitnemål. Kilde: Baidu Baike (u.å.a)

Fra 1. januar 2016 er utformingen av gradsvitnemålet ikke lenger standardisert, og alle høyere utdanningsinstitusjoner skal nå designe og skrive ut egne gradsvitnemål. De standardiserte vitnemålene avbildet over produseres altså ikke lenger. Nye vitnemål vil *ikke* kunne preges med det kinesiske nasjonalembleet, ettersom det ikke lenger er staten, men institusjonene selv som utgir dem (Canadas ambassade i Kina, møte november 2016).

«Fantasy universities» og vitnemålsfabrikker

Det hender at det avsløres falske utdanningsdokumenter som er «utstedt» av universiteter eller høyskoler som ikke finnes, såkalte «vitnemålsfabrikker» (*diploma mills*). Dette er falske utdanningsinstitusjoner som produserer vitnemål mot betaling.

Flere av de såkalte vitnemålsfabrikkene har etablert falske nettsider som ser veldig troverdige ut, og som har fungerende kontaktinfo i form av telefonnummer og e-postadresser. Via noen av disse nettsidene kan man også søke opp den «uteksaminerte» studenten som eier det falske vitnemålet, slik at vedkommendes navn, bilde, grad og vitnemålsnummer kommer opp. Noen har til og med leid bygninger og etablert egne campus for å få det til å se ut som om institusjonen faktisk eksisterer (Canadas ambassade i Kina, møte november 2016; Xinhua 2015, Wu 2016).

Nettstedet Shang Daxue har siden 2013 jevnlig publisert lister over såkalte vitnemålsfabrikker. 2016-utgaven av denne lista har 73 falske institusjoner (Shang Daxue 2016).

Respons **Kina**: Utdanningsdokumenter og kokkesertifikater

Shang Daxue har også en søkefunksjon (Shang Daxue u.å.) der man kan legge inn det kinesiske navnet på en institusjon man mistenker for å være falsk. Man vil da få treff hvis institusjonen er oppført der. Lista er imidlertid ikke uttømmende, så en institusjon kan være falsk selv om man ikke finner den der.

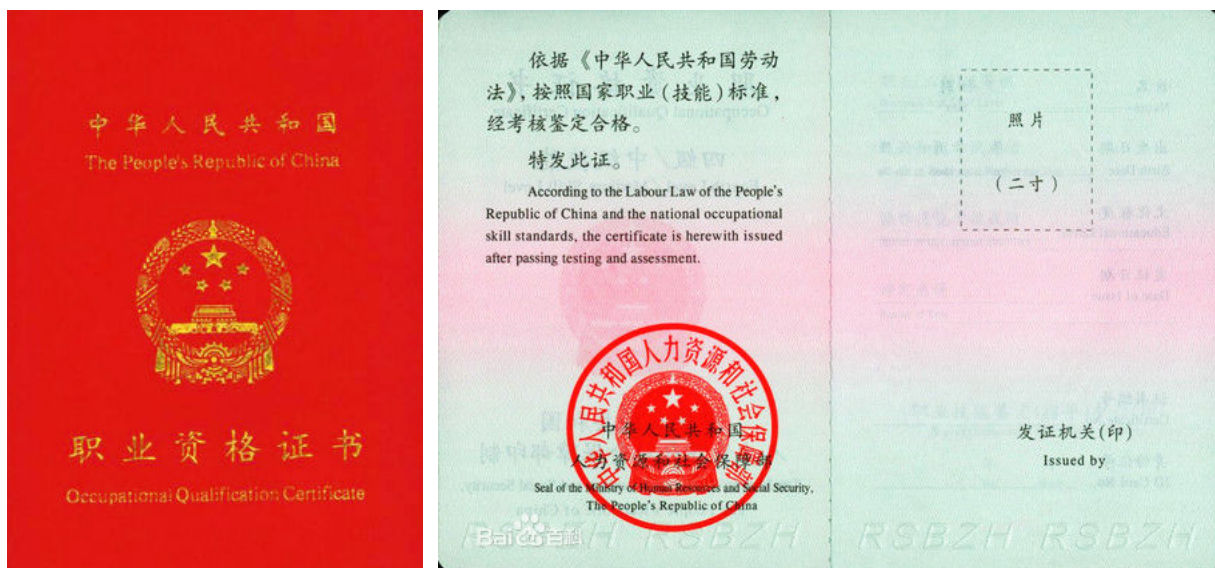
Siden 2014 er vitnemål utgitt av Utdanningsdepartementet registrert elektronisk (for institusjoner i Beijing, Shanghai og Chongqing allerede fra 2001). Disse kan sjekkes online (på kinesisk) på China Academic Degrees & Graduate Education Information (China Degrees u.å.) eller på China Higher Education Student Information and Career Center (CHSI u.å.), men det kreves betaling (RMB 2–260) for noen av verifikasjonsrapportene.

Kokkeutdannelse

Det er ingen offisiell grad for kokker generelt eller kokker som er spesialisert på kinesisk mat i Kina. Mange yrkesskoler tilbyr utdannelse i kokkefaget og utsteder vitnemål til studentene når de har fullført ulike kurs og praksisperioder, men disse utdannelsene gir ingen offisiell kokkegrad. Vitnemålene for disse utdannelsene er ikke standardiserte hva gjelder innhold, utforming og lignende. Flere av disse yrkesskolene er private, og ifølge den kanadiske ambassaden i Kina (møte i Beijing 2016) har ikke myndighetene god kontroll med alle.

Fagbrev (OQC) for kokker

Det finnes imidlertid et standardisert fagbrev som utformes og utgis av Departementet for menneskelige ressurser og sosial sikkerhet. Dette vitnemålet kalles på engelsk Occupational Qualification Certificate (OQC). For kokker gis dette for fem ulike nivåer, avhengig av hvor lenge man har studert, jobbet og/eller gått i lære. Vitnemålet fås ved at personer med dokumentert kunnskap i form av arbeidserfaring og/eller spesifikke kurs fra anerkjente yrkesskoler tar en eksamen arrangert av departementet. Når denne er bestått, vil de få utstedt OQC for kokker (Canadas ambassade i Kina, møte november 2016).

Occupational Qualification Certificate. Kilde Baidu Baike (u.å.b)

Respons Kina: Utdanningsdokumenter og kokkesertifikater

Dette standardiserte kokkesertifiseringssystemet har fem nivåer (OSTA u.å):

Nivå 5: Grunnleggende/junior (*chuji*).

Nivå 4: Mellomnivå (*zhongji*).

Nivå 3: Høynivå (*gaoji*).

Nivå 2: Tekniker (*jishi*)

Nivå 1: Seniortekniker (*jishi gaoji*)

For avansement til hvert nivå på denne skalaen, er det visse kriterier. For nivå 5 og 4 kan man gå på skole, eller bare ha jobbet kontinuerlig i bransjen i henholdsvis minst to eller sju år.

For å oppnå en nivå 2-sertifisering, kreves ett av følgende kriterier oppfylt:

- a) Etter å ha oppnådd nivå 4-sertifisering, må man jobbe kontinuerlig i bransjen i 4 år eller mer, ta det foreskrevne antall lærlingetimer, og så oppnå sertifiseringsbevis for nivå 4 (det vil antakelig si å bestå en offisiell eksamen)
- b) Jobbe kontinuerlig i bransjen i 7 år eller mer etter å ha oppnådd nivå 4-sertifisering
- c) Studenter som har blitt uteksaminert fra 3-årig college/yrkesskole med en nivå 4-sertifisering, må jobbe 2 år eller mer i bransjen
- d) Hvis man har et vitnemål fra en «høyere teknisk skole» (*yi gaoji jineng wei peiyang mubiao de zhiye xuexiao*), så kan man ta dette til en høyere yrkesskole (*gaoji jigong xuexiao*) eller til det lokale Bureau of Labour and Social Security for godkjenning.

Det ser altså ut til at man ikke må ha nivå 4- og 5-diplomer for å ta nivå 3. Med alternativ d), kan man også ha en kokkeutdannelse fra en annen type «teknisk høyskole», få denne godkjent, og så ta nivåene videre oppover derfra.

For å oppnå en nivå 2-kvalifisering (tekniker), kreves ett av følgende kriterier oppfylt:

- a) Etter å ha oppnådd nivå 3-sertifisering, må man jobbe kontinuerlig i bransjen i 5 år eller mer, ta det foreskrevne antall lærlingetimer, og så oppnå sertifiseringsbevis for nivå 2
- b) Jobbe kontinuerlig i bransjen i 8 år eller mer etter å ha oppnådd nivå 3-sertifisering,
- c) Yrkesskolestudenter som er uteksaminert etter å ha oppnådd nivå 3-sertifisering, må jobbe minst 2 år kontinuerlig i bransjen.

For å oppnå en nivå 1-sertifisering (seniortekniker), kreves ett av følgende kriterier oppfylt:

- a) Etter å ha oppnådd nivå 2-sertifisering, må man jobbe kontinuerlig i bransjen i 3 år eller mer, ta det foreskrevne antall lærlingetimer, og så oppnå sertifiseringsbevis for nivå 1
- b) Jobbe kontinuerlig i bransjen i 5 år etter å ha oppnådd nivå 2-sertifisering (OSTA u.å.a)

På Feiyang Wang (2015) kan man se et eksempel på et utfylt vitnemål for nivå 4 (mellomnivå).

OQC-vitnemål kan sjekkes på departementets nettsider (OSTA u.å.b, kun på kinesisk). Der legger man inn vitnemålsnummer og enkelte andre detaljer, og så får man en bekreftelse hvis

Respons **Kina: Utdanningsdokumenter og kokkesertifikater**

sertifikatet er ekte. Nederlands ambassade i Kina (møte november 2016) mente imidlertid at utstedelses- og registreringsrutinene for OQC ikke var helt sikre, slik at manipulerte dokumenter («real documents with fake chefs») kan være å finne på OSTA.

Kontoutskrifter

Det hender at ambassader ser uriktige kontoutskrifter som vedlegg i visumsøknader. Den norske ambassaden i Kina rapporterte (møte november 2016) at de derfor gjerne ringer banken som skal ha utstedt utskriften. Hvis banken kan opplyse at kontoen er helt nyopprettet, mens søker har lagt ved en utskriftshistorikk på 6 måneder, er utskriften med andre ord falsk. Storbritannias ambassade i Kina (møte november 2016) fortalte at bank- og arbeidsdokumenter er de dokumenttypene de oftest ser forfalsket eller manipulert. Særlig bankdokumenter er vanskelige å avsløre bare ved å se på utformingen, fordi de har få eller ingen sikkerhetsdetaljer. Britenes erfaring var at om en persons bankutskrift var falsk, så var det verdt å kontrollere arbeidsdokumentene hans/hennes også.

Ifølge Canadas ambassade i Kina (møte november 2016) blir dokumentfalsknerne generelt stadig bedre i «faget», så problemet vil antakelig ikke forsvinne selv om dokumenttypene omtalt i denne responsen skulle gjennomgå mindre tekniske oppgraderinger.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Baidu Baike (u.å.a). *Xuewei xhengshu [Gradsvitnemål]*. S.l.: Baidu Baike. Tilgjengelig fra <http://baike.baidu.com/item/学位证书> [lastet ned 30. mars 2017]
- Baidu Baike (u.å.b). *Guojia zhiye zige zhongshi pengtiao shi [OQC for kinesisk kokk]*. S.l.: Baidu Baike. Tilgjengelig fra <http://baike.baidu.com/view/3106550.htm> [lastet ned 30. mars 2017]
- Baike.com (u.å.). *Biyezheng [Avgangsvitnemål]*. S.l.: Baike.com. Tilgjengelig fra <http://www.baike.com/wiki/毕业证> [lastet ned 30. mars 2017]
- China Degrees, dvs. China Academic Degrees & Graduate Education Information (u.å.). *Xuewei zhengshu chaxun xitong [System for kontroll av vitnemål]*. Beijing: China Degrees. Tilgjengelig fra <http://www.chinadegrees.com.cn> [lastet ned 4. april 2017]

Respons **Kina**: Utdanningsdokumenter og kokkesertifikater

- CHSI, dvs. China Higher Education Student Information and Career Center (u.å). «*Zhongguo Gaodeng Jiaoyu Xueli Renzheng Baogao*» chaxun [Sjekk «kinesisk vitnemål for høyere utdanning» her]. Beijing: CHSI. Tilgjengelig fra http://www.chsi.com.cn/xlrz/report_gdjyxl.jsp [lastet ned 4. april 2017]
- Feiyang Wang (2015, 2. november). Zhongshi pengtiao shi zhongshi miandian shi gaoji jishi zige [Kvalifikasjon som kinesisk kokk og kinesisk nudelkokk]. *Feiyang Wang*. Tilgjengelig fra <http://www.fe123.com/820000/811476.shtml> [lastet ned 4. april 2017]
- Wu, Y. (2016, 20. mai). 73 fake colleges exposed. *China Daily*. Tilgjengelig fra http://www.chinadaily.com.cn/china/2016-05/20/content_25388367.htm [lastet ned 30. mars 2017]
- OSTA dvs. Occupational Skill Testing Authority (Guojia Zhiye Zige Gongzuo Wang) (u.å.a). *Zhongshi pengtiao shi* [Kinesisk kokk]. Beijing: OSTA. Tilgjengelig fra <http://www.sdosta.org.cn/htm/7307/120218.html> [lastet ned 30. mars 2017]
- OSTA (u.å.b). *Guojia zhiye zige zhengshu quanguo lianwang chaxun* [Elektronisk sjekk av nasjonale yrkesskolevitnemål]. Beijing: OSTA. Tilgjengelig fra <http://zscx.osta.org.cn/> [lastet ned 4. april 2017]
- Shang Daxue (u.å.). *Zhenjia daxue yanzheng* [Sjekk om universitetet er ekte]. Nanchang: Shang Daxue. Tilgjengelig fra <http://www.sdaxue.com/inquiry/verify.html> [lastet ned 4. april 2017]
- Shang Daxue (2016, 18. mai). *Shang Daxue wang diwu pi Zhongguo xujia daxue jingshi bang (2016 nian 73 suo)* [Shang Daxues femte liste over falske universiteter (73 institusjoner i 2016)]. Nanchang: Shang Daxue. Tilgjengelig fra www.sdaxue.com/top/155.html [lastet ned 4. april 2017]
- Xinhua (2015, 21. mai) China lists 2,845 colleges, warns against diploma mill. *China Daily*. Tilgjengelig fra http://www.chinadaily.com.cn/china/2015-05/21/content_20787224.htm [lastet ned 30. mars 2017]

Muntlige kilder

- Canadas ambassade i Kina. Møte 21. november 2016.
- Nederlands ambassade i Kina. Møte 22. november 2016.
- Norges ambassade i Kina. Møte 29. november 2016.
- Storbritannias ambassade i Kina. Møte 21. november 2016.

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.